

INDUSTRIMANIFEST 2021

FORELØPIG GRUNNLAG FOR INDUSTRIAKSJONEN.
VEDTATT AV STIFTELSESMØTET I BERGEN 10.1.2019.

Norges nyere historie handler om en formidabel velstandsutvikling blant folk flest som ble bygget på bruk av våre menneskelige ressurser og naturgitte fortrinn. Dette skjedde innenfor rammene av en kapitalisme som ble temmet av et aktivt folkestyre og en sterk fagbevegelse.

Norsk industri var en avgjørende forutsetning for den positive utviklingen som har gjort Norge til en solid velferdsstat og et av verdens beste land å leve i for folk flest. Fortsatt sterk felles velferd forutsetter arbeid til alle, reell forhandlings- og streikerett og en norsk strategi for verdiskaping, næringsutvikling og sysselsetting forankret i et aktivt folkestyre.

Uten varig høy sysselsetting, et høyproduktivt arbeidsliv og flere verdensledende industrinæring, ville det aldri eksistert et økonomisk grunnlag for en solid velferdsstat i Norge. Uten de fagorganisertes streikemakt innen viktige industrinæring ville arbeiderbevegelsen aldri oppnådd sin politiske styrke og samfunnsformende kraft. Også i dette århundret vil industriene være uunnværlige drivkrefter for den teknologiske innovasjonen, kunnskapsutviklingen og produktivitsveksten som både norske eksportinntekter og det økonomiske handlingsrommet for våre offentlige velferdstjenester vil være avhengig av.

Den globale klimakrisa gjør industripolitikken desto mer avgjørende. Vi står overfor en nødvendig omstilling av produksjon, transport og forbruk i større skala og høyere tempo enn menneskeheten noen gang har gjennomført. For Norge er den kraftforedlende industrien, bygd på nasjonal styring med de unike og grønne vannkraftressursene, en forutsetning for fortsatt høy innovasjon, industriutvikling og eksportinntekter gjennom og etter «det grønne skiftet». Men vellykket omstilling krever at vi lykkes i stor skala på en rekke områder. Dette kan være, her nevner vi kun noen eksempler, utbygging av vindkraft til havs over hele verden, en moderne bioøkonomi basert på foredling av livet i havet langs norskekysten og i de norske skogene, høyere verdiskaping gjennom økt innenlands bearbeiding av fiskeressursene, eller å bli verdensledende innen rensing av industriutslipp globalt ved karbonfangst og -lagring.

Den massive industrialiseringen som kreves for å lykkes med «det grønne skiftet» krever enorme investeringer i global skala. Det haster. Norge er i en unik posisjon, med et statlig investeringsfond verdt over åtte tusen milliarder kroner. I dag forvaltes denne maktfaktoren

relativt tilbaketrent, gjennom eierskap spredt på ni tusen selskaper. Industrinasjonen Norge trenger et politisk lederskap som våger å rette våre finansielle krefter mer aktivt inn mot å løse klimakrisa globalt, og gjør det på måter samtidig skaper og høyteknologisk og økologisk bærekraftig industriutvikling nasjonalt.

Industripolitikken berører dermed ikke bare industriens ansatte, men hele Norge, finansieringen av velferdsstaten og Norges globale klimaansvar. Industriaksjonen er opprettet for å drive folkelig opplysning om industriens betydning og bygge allianser for en mer ambisiøs industripolitikk. Vi skal vinne gjennomslag for en politikk som både legger til rette for offensiv industriutvikling og styrer utviklingen slik at den blir til beste for de mange, ikke bare de få.

Industriaksjonen vil forene krefter på tvers av bransjer og forbund. Vi vil mobilisere sammen fagbevegelsen utenfor industrien, i privat og offentlig sektor. Vi vil være i konstruktiv dialog med miljøbevegelsene. Vi vil påvirke de politiske partiene og vise velgerne hvem som står for en progressiv industripolitikk i tråd med Industriaksjonens mål.

Industriaksjonen stiftes med følgende kampsaker.

Styrk høyproduktivitetsmodellen i norsk industri

De ansattes kvalifikasjoner, effektiv organisering av produksjonen og et forhandlingsbasert avtalesystem med ordna lønns- og arbeidsforhold skal være fundamentet for norsk industriutvikling. Den «norske» modellen, i motsetning til en lavlønsmodell, driver fram høyproduktive løsninger fordi den gir sterke insentiver til å investere i teknologisk avanserte produksjonssystemer som kan forsvare det norske lønnsnivået, og som krever høykompetente ansatte på alle nivå i produksjonen. En modell som tvinger fram innovasjon og smarte løsninger gjennom medbestemmelsesrett og fokus på livslang læring i alle ledd, har gitt norsk eksportindustri høy produktivitetsvekst og konkurransevne i et tøft, globalt marked. Dette blir desto viktigere med framveksten av en digitalisert «Industri 4.0», som gjør det mulig å skreddersy produksjonen (for eksempel av bildeler) for hver enkelt kunde. Industri 4.0. kan hente hjem vareproduksjon fordi det blir mulig å få lønnsomhet i mindre, men smartere produksjonsbedrifter, forutsatt svært kompetente industriarbeidere. I dette høyteknologiske scenariet har Norge flere fortrinn. En strategi basert på lavlønsproduksjon, derimot, vil gjøre at Norge taper.

Norske oppdrag til norsk leverandørindustri

Rikdommen på norsk sokkel må brukes målrettet og strategisk til å utvikle kompetanse, kvalitet og sysselsetting i norsk leverandørindustri og annen næringsvirksomhet langs kysten, slik målsetningen var i den norske oljepolitikken som ble etablert i 1971. Denne målsetningen blir undergravd hvis for mye av leverandørindustriens oppdrag går til andre deler av verden, hvor lønnsdumping og grov utnyttning av innleide arbeidere er forretningsmodellen. Equinor bør stille kvalitetskrav til produksjonsprosessen som gjør den «norske» arbeidslivsmodellen til et fortrinn, ikke en ulempe, i anbudsprosessene.

Norsk kraft til norsk industriutvikling

Strategien for de unike norske vannkraftressursene skal være langsiktig industriutvikling, sysselsetting, innovasjon og verdiskaping, ikke kortsynt råvareeksport. Denne strategien må ligge til grunn for norsk suverenitetshevelse overfor EUs Energiunion og energibyrådet Acer. Det bør ikke bygges nye eksportkabler. De vil ha marginal eller ingen positiv klimaeffekt, men negative miljøkonsekvenser i Norge. De vil gi en økt energikostnad i Norge som kan slå ut store deler av kraftforedlende industri. Dermed kan eksportkablene sage av ett av beina Norge må

stå på gjennom «det grønne skiftet» og dermed gjøre den nødvendige omstillingen vekk fra oljeavhengigheten enda mer økonomisk og politisk krevende enn den allerede er.

Bærekraftig petroleumpolitikk, offensiv næringspolitikk

Når det gjelder verdiskaping og eksport, er olje og gass er Norges viktigste næring. Ikke bare som energibærer, men også som innsatsfaktor i en rekke nødvendige industrivarer, er petroleum av stor betydning i overskuelig framtid. En helhetlig industripolitikk for Norge må bygge på og videreutvikle petroleumsnæringens verdifulle bidrag til verdiskaping, sysselsetting og innovasjon, samtidig som den ivaretar hensynet til andre og mer fornybare næringer og ansvaret for å oppfylle Norges klimapolitiske forpliktelser. Oljeformuen må brukes mer aktivt til å ruste norsk produksjonsliv for framtida. For eksempel kan en andel av inntektene fra norsk sokkel øremerkes offensive satsinger på forskning og næringsutvikling som driver fram «det grønne skiftet», ikke bare i Norge, men globalt, og minst 100 000 nye, klimavennlige industriarbeidsplasser innenlands. Norge bør ha en ledende rolle i å utforske teknologiene for karbonfangst og lagring.

Bruk mulighetene i næringsmiddelindustrien

Mat- og drikkeindustrien sysselsetter en av fem industriansatte i Norge og er avgjørende for landets matvaresikkerhet. Forutsetningene for denne industrien er fortsatt sterkt tollvern for matvarer, som ikke skal undergraves av importkvoter, og fortsatt regulert og forhandlingsbasert landbruksproduksjon i Norge. Sjømatpolitikken fungerer langt dårligere, fordi altfor mye av råstoffet forsvinner ut av landet uten bearbeiding. Dette er svak industripolitikk, fordi vi glipp av verdiskaping, arbeidsplasser og innovasjon. Industriaksjonen ønsker sterkere demokratisk styring for å sikre at de enorme verdiene fra oppdrett og fiske ikke samles hos et fåtall «baroner», men kommer samfunnet til gode gjennom økt sysselsetting i sjømatindustrien langs hele kysten. Fisk og sjømat må i mye større grad foredles i Norge. Det er et mål å øke andelen norskprodusert mat og drikke i det norske markedet.

Norske vilkår for alle i Norge, stopp sosial dumping

I dag foregår en systematisk sosial dumping i mange bransjer som må stanses, før vi ødelegger på 15 år de vilkårene det har tatt 100 år å kjempe fram. Samtidig som fagbevegelsen trenger å trappe opp innsatsen for å inkludere og organisere arbeidsinnvandrere, må et bærekraftig regime for arbeidskraftimport fra EØS-området må ha mer entydige og strenge krav til norske lønns- og arbeidsvilkår enn i dag og en langt mer effektiv og avskrekkende håndhevelse av disse kravene. Straffen skal ikke ramme arbeidsinnvandrere som blir utnyttet, men eierne som har sosial dumping som forretningsside. Løsarbeiderbyråene må ut av norske arbeidsplasser. Eiere som nekter tariffavtale og driver med fagforeningsknusing skal møtes av kampkraften til en samlet fagbevegelse.

Strategi for norsk industrieierskap

Industriaksjonen vil reise debatten om hvilken eierstruktur som best kan sikre høyproduktivitetsmodellen i norsk industri og industriell handlekraft i møte med klimakrisa og «det grønne skiftet». Opp mot dagens private eierskap bør vi vurdere mulige fordeler med mer lokalt og regionalt eierskap, mer strategisk statlig eierskap, lønnstakerfond og eierskap hos ansatte. Ved salg av norske industribedrifter til utenlandske eiere bør staten inn med 1/3 eierskap i større norske industrikonserner med langsiktig driftsperspektiv, blant annet for å beholde avdelingene for forskning og utvikling i Norge. Innen produksjonsområder knyttet direkte til norske naturressurser og samfunnsstrategiske hensyn bør statlig heleierskap vurderes.

Industrimanifestet skal ferdigstilles av styret for Industriaksjonen, i samarbeid med relevante bransjer og forbund, i løpet av første halvår 2019.